

G. Verveniotis & Partners
G. VERVENIOTIS & PARTNERS

Newsletter

Issue 4, Septembre 2010

- Εμπορικές Συναλλαγές στη Γερμανία

The material contained in this newsletter is provided for general information purposes only and does not constitute professional advice. Appropriate legal advice should be sought before any action is taken.

© **G. Verveniotis & Partners.** Any further use of the whole or parts of the material contained in this newsletter requires our prior approval.

Should you wish more information or legal advice related to any of the matters contained in this newsletter kindly contact us at:
info@verveniotis.com

Εμπορικές Συναλλαγές στη Γερμανία

I. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της σημερινής παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και κυρίως των δύσκολων οικονομικών συνθηκών που αντιμετωπίζει η χώρα μας, οι Έλληνες επιχειρηματίες αναμένεται να αναζητήσουν τη διεύρυνση της δραστηριότητάς τους στο εξωτερικό και ιδίως σε χώρες με ισχυρή οικονομία, όπως είναι η Γερμανία. Σκοπός της σύντομης αυτής παρουσίασης είναι να παρασχεθούν στους Έλληνες εξαγωγείς που επιθυμούν να αναπτύξουν επιχειρηματικές σχέσεις και συναλλαγές με Γερμανούς εταίρους βασικές πληροφορίες που αφορούν κυρίως τον έλεγχο της οικονομικής κατάστασης των αντισυμβαλλομένων τους, καθώς και τα ισχύοντα σήμερα σε σχέση με την επιλογή του δικαίου που θα διέπει μια σύμβαση και των αρμόδιων δικαστηρίων για την επίλυση διαφορών που ανακύπτουν κατά την εκτέλεσή της. Επίσης, γίνεται σύντομη μνεία των μηχανισμών που παρέχονται για την είσπραξη χρηματικών απαιτήσεων στη Γερμανία.

A. Προσυμβατικός έλεγχος της οικονομικής κατάστασης και συμπεριφοράς του αντισυμβαλλόμενου

Στο στάδιο της επιλογής του αντισυμβαλλόμενου μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα ωφέλιμη η εξέταση και αξιολόγηση της οικονομικής του κατάστασης και της συμπεριφοράς του στο παρελθόν στο πλαίσιο των οικονομικών του συναλλαγών με άλλους προμηθευτές. Τα πορίσματα μιας τέτοιας έρευνας μπορούν να επηρεάσουν όχι μόνο την επιλογή του αντισυμβαλλόμενου, αλλά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και κατά τη διαπραγμάτευση των συμβατικών όρων και ειδικά των όρων πληρωμής. Αν και στη Γερμανία προσφέρονται στον προμηθευτή οι συνήθεις

τρόποι εξασφάλισης της καταβολής του συμφωνηθέντος τιμήματος (εγγυητικές επιστολές κλπ), εν τούτοις ενδέχεται λόγω των περιστάσεων να είναι σκόπιμη η διερεύνηση της περιουσιακής κατάστασης του αντισυμβαλλόμενου προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή εξέλιξη της συμβατικής σχέσης. Για το σκοπό αυτό υπάρχουν στη διάθεση του Έλληνα εξαγωγέα διάφορες πηγές πληροφόρησης, οι οποίες καθιστούν δυνατή την γρήγορη και έγκυρη ενημέρωσή του και μάλιστα χωρίς μεγάλη οικονομική επιβάρυνσή.

1. Το Εμπορικό Μητρώο

Καταρχάς υφίσταται η δυνατότητα πρόσβασης στη διαδικτυακή τράπεζα πληροφοριών των

Ειρηνοδικείων, τα οποία είναι αρμόδια για την τήρηση του Εμπορικού Μητρώου (Handelsregister). Η τράπεζα αυτή πληροφοριών συγκεντρώνει στοιχεία από το σύνολο των κατά τόπον αρμοδίων Ειρηνοδικείων και ως εκ τούτου παρέχει πρόσβαση σε όλες τις εγγραφές των εμπορικών μητρώων της Γερμανίας. Τα εμπορικά μητρώα τηρούνται ενδεικτικά για τις κεφαλαιουχικές εταιρείες (π.χ. Ανώνυμες Εταιρείες, Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης κλπ), τις προσωπικές εταιρείες (ομόρρυθμη εταιρεία, ετερόρρυθμη εταιρεία κλπ), όπως επίσης και για φυσικά πρόσωπα – εμπόρους που καταχωρούνται σε αυτά. Η πρόσβαση στα στοιχεία του εμπορικού μητρώου δίνει στον εξαγωγέα τη δυνατότητα να συλλέξει πληροφορίες, μεταξύ άλλων, αναφορικά με την ακριβή επωνυμία,

την έδρα, τυχόν συγχωνεύσεις, την εκπροσώπηση, τους εταίρους, το μετοχικό κεφάλαιο, την ύπαρξη συμβάσεων ελέγχου ή μεταφοράς κερδών.

Αξίζει να σημειωθεί σχετικά με την εγκυρότητα των πληροφοριών του εμπορικού μητρώου, ότι σε περίπτωση απόκλισης μεταξύ των εγγραφών και της πραγματικής κατάστασης το Εμπορικό Μητρώο κατισχύει και παράγει δημόσια πίστη. Αυτό σημαίνει λ.χ. ότι έναντι του καλόπιστου τρίτου τυχόν εσφαλμένες εγγραφές στο Εμπορικό Μητρώο τεκμαίρονται ορθές. Αντίστοιχα, ο τρίτος δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια των στοιχείων που έχουν δημοσιευθεί στο Εμπορικό Μητρώο.

Το Εμπορικό Μητρώο τηρείται στο σύνολό του ηλεκτρονικά από το 2007 και είναι δημοσίως προσβάσιμο μέσω διαδικτύου. Δεδομένης της ταχείας και σχετικά οικονομικής δυνατότητας πρόσβασης σε αυτό η αξιοποίησή του είναι οπωσδήποτε σκόπιμη.

2. Μητρώο Οφειλετών (Schuldnerregister)

Χρήσιμες πληροφορίες μπορούν επίσης να αντληθούν από τα Μητρώα Οφειλετών, τα οποία τηρούνται στα κατά τόπον αρμόδια Ειρηνοδικεία. Τα μητρώα αυτά περιλαμβάνουν πληροφορίες κρίσιμες για την εκτίμηση της οικονομικής συμπεριφοράς του πιθανού αντισυμβαλλόμενου.

Ενδεικτικά είναι καταχωρημένοι σε αυτά βεβαιωτικοί όρκοι οφειλετών, διαταγές προσωπικής κράτησης για οφειλές, όπως επίσης και αποφάσεις πτώχευσης. Είναι σαφές ότι τυχόν καταχωρήσεις μίας επιχείρησης στο Μητρώο Οφειλετών εγείρουν αμφιβολίες ως προς την φερεγγυότητά του.

3. Στοιχεία που δημοσιεύονται από τα Πτωχευτικά Δικαστήρια (Insolvenzgerichte)

Υπάρχει περαιτέρω η δυνατότητα πρόσβασης μέσω διαδικτύου στις αποφάσεις των πτωχευτικών δικαστηρίων. Οι αποφάσεις αυτές μπορούν λ.χ. να αφορούν τη λήψη ή ανάκληση ασφαλιστικών μέτρων, την κήρυξη ορισμένου οφειλέτη σε πτώχευση, την απόρριψη αίτησης πτώχευσης λόγω έλλειψης περιουσίας, την κατάργηση της πτωχευτικής διαδικασίας κλπ. Η ιστοσελίδα των πτωχευτικών δικαστηρίων ενημερώνεται περισσότερες φορές ημερησίως, ενώ σε αυτή δεν περιλαμβάνονται μόνο οι πρόσφατες και υπό εξέλιξη πτωχευτικές διαδικασίες, αλλά και οι παρελθούσες.

4. Ιδιωτικές πηγές πληροφόρησης

Εκτενείς πληροφορίες για τη φερεγγυότητα του πιθανού αντισυμβαλλόμενου μπορούν να αποκτηθούν και μέσω ιδιωτικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα. Οι εταιρείες αυτές παρέχουν

ενδεικτικά πληροφορίες για την ακίνητη και κινητή περιουσία μίας επιχείρησης, τον κύκλο εργασιών της κατά τις τελευταίες χρήσεις, τον αριθμό του απασχολούμενου προσωπικού, για τυχόν αδυναμίες πληρωμής στο πρόσφατο παρελθόν, ενώ ενίοτε έχουν ήδη προβεί και στην οικονομική αξιολόγηση και βαθμολόγηση μιας επιχείρησης.

B. Εφαρμοστέο Δίκαιο και Δικαιοδοσία Δικαστηρίων

1. Εφαρμοστέο Δίκαιο

Καταρχάς οι συμβαλλόμενοι μπορούν να συμφωνήσουν ποιο δίκαιο θα διέπει τη μεταξύ τους συμβατική σχέση. Σε περίπτωση που τα μέρη δεν καταρτίσουν σχετική συμφωνία, το εφαρμοστέο δίκαιο θα προσδιοριστεί με βάση του ισχύοντες κανόνες δικαίου. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει σε σχέση με το ζήτημα αυτό στον Κανονισμό 593/2008/ΕΚ για τις συμβατικές ενοχές, ο οποίος ορίζει δεσμευτικά για τα κράτη μέλη ποιο δίκαιο εφαρμόζεται σε διάφορους τύπους συμβάσεων ελλείψει ειδικής συμφωνίας των μερών. Έτσι, για παράδειγμα, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) του Κανονισμού "η σύμβαση πώλησης αγαθών διέπεται από το δίκαιο της χώρας στην οποία ο πωλητής έχει τη συνήθη διαμονή του".

Λαμβάνοντας εντούτοις υπόψη ότι συνήθως κάθε συμβαλλόμενο μέρος επιθυμεί οι συμβάσεις που καταρτίζει να διέπονται από

το δίκαιο που του είναι οικείο, δεν είναι σπάνιο η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου να αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Είναι επομένως σκόπιμο ο Έλληνας έμπορος ή παραγωγός να συνειδητοποιεί τη σημασία της επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου και να ενημερώνεται για αυτό. Δεν αποκλείεται μάλιστα σε συγκεκριμένες περιπτώσεις το αλλοδαπό δίκαιο να περιέχει ρυθμίσεις ευνοϊκότερες για αυτόν από ότι το εθνικό μας δίκαιο.

Προφανώς δεν είναι δυνατόν στα πλαίσια αυτής της ενημέρωσης να καταδειχθούν οι ομοιότητες και διαφορές του ελληνικού με το γερμανικό δίκαιο. Αξίζει, όμως, χάριν παραδείγματος να γίνει αναφορά στο άρθρο 286 παρ. 3 εδ. 1 του γερμανικού Αστικού Κώδικα, το οποίο αφορά την επέλευση της υπερημερίας. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο ο οφειλέτης χρηματικής οφειλής (που δεν είναι καταναλωτής) περιέρχεται αυτοδίκαια σε υπερημερία, δηλαδή χωρίς όχληση, μετά την πάροδο 30 ημερών από την ημέρα κατά την οποία η εναντίον του απαίτηση κατέστη ληξιπρόθεσμη και περιήλθε σε αυτόν το σχετικό τιμολόγιο

2. Δικαιοδοσία των Δικαστηρίων

Το θέμα της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων διαφέρει από αυτό της επιλογής του εφαρμοστέου σε μια σύμβαση δικαίου. Έτσι είναι δυνατόν, για παράδειγμα, Ελληνικό

δικαστήριο να κληθεί να κρίνει μια συμβατική διαφορά με βάση το γερμανικό δίκαιο ή αντίστροφα.

Για το χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επέλθει σε μεγάλο βαθμό ενοποίηση των ισχύοντων κανόνων μέσω του Κανονισμού 44/2001/ΕΚ "για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις". Σύμφωνα με το άρθρο 23 του εν λόγω Κανονισμού τα μέρη μιας εμπορικής σύμβασης, εφόσον ένα τουλάχιστον από αυτά έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους, μπορούν να συμφωνήσουν ότι ένα συγκεκριμένο δικαστήριο ή, γενικά, τα δικαστήρια κράτους μέλους θα είναι αρμόδια για την δικαστική επίλυση διαφορών που ανακύπτουν από τη μεταξύ τους σύμβαση. Το άρθρο 23 του Κανονισμού ορίζει ότι μια τέτοια συμφωνία πρέπει να καταρτισθεί α) είτε γραπτά είτε προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση, β) είτε υπό τύπο ανταποκρινόμενο στην πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις γ) είτε, στο διεθνές εμπόριο, υπό τύπο ανταποκρινόμενο στις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν και οι οποίες είναι ευρέως γνωστές σ' αυτό του είδους την εμπορική δραστηριότητα και τηρούνται τακτικά από τους συμβαλλόμενους σε συμβάσεις, του είδους για το οποίο πρόκειται, στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα.

Σε περίπτωση έλλειψης συμφωνίας περί της αρμοδιότητας των δικαστηρίων, ο Κανονισμός ορίζει ότι καταρχήν είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος. Ωστόσο ο Κανονισμός προβλέπει (πάντα ελλείψει συμφωνίας των μερών) ότι πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί, εναλλακτικά, να εναχθεί - ως προς διαφορές από εμπορική σύμβαση - και ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή. Στην περίπτωση της σύμβασης πώλησης εμπορευμάτων ο Κανονισμός μάλιστα συγκεκριμενοποιεί την έννοια του "τόπου εκπλήρωσης" ορίζοντας ότι αυτός είναι ο τόπος του κράτους μέλους στον οποίο έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων.

Σε περίπτωση πάντως που τελικά αρμόδια για τη επίλυση μιας διαφοράς είναι τα γερμανικά δικαστήρια, αξίζει να σημειωθεί, ότι, εν αντιθέσει με τα ισχύοντα στην Ελλάδα, ο δικηγόρος με γερμανική άδεια ασκήσεως επαγγέλματος (Rechtsanwalt) έχει δικαίωμα παράστασης στο σύνολο των δικαστηρίων (Ειρηνοδικείο, Πρωτοδικείο, Εφετείο) της γερμανικής επικράτειας ανεξαρτήτως της έδρας του.

Γ. Είσπραξη Χρηματικών Απαιτήσεων στη Γερμανία

Οι αλλοδαπές εταιρείες χρησιμοποιούν συχνά εισπρακτικές εταιρείες (Inkassofirma) για την είσπραξη των απαιτήσεών τους κατά εταιρειών ή επιτηδευματιών με έδρα στη Γερμανία. Τα όχι ευκαταφρόνητα έξοδα που προκύπτουν από τη δραστηριότητα τέτοιων εταιρειών συχνά δεν αναγνωρίζονται (είτε συνολικά είτε εν μέρει) από τα γερμανικά δικαστήρια ως ζημιά που οφείλει να αποκαταστήσει ο οφειλέτης με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται τελικά με αυτά ο δανειστής.

Μπορεί ωστόσο ο εξαγωγέας να επιδιώξει την είσπραξη της απαιτήσής του και από την Ελλάδα ακολουθώντας τη Διαδικασία Όχλησης (Mahnverfahren) μέσω Διαδικτύου. Η συγκεκριμένη διαδικασία ρυθμίζεται στα άρθρα 688 επ. του γερμανικού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και καθιστά δυνατή την έκδοση εκτελεστού τίτλου χωρίς την άσκηση αγωγής. Η ταχύτητα της Διαδικασίας Όχλησης οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι αυτή γίνεται ηλεκτρονικά και ότι το Δικαστήριο Όχλησης (Mahngericht) δεν ελέγχει τη βασιμότητα της προβαλλόμενης απαίτησης. Εάν ο οφειλέτης εγείρει ένσταση (Widerspruch) κατά της απόφασης (Mahnbescheid) του Δικαστηρίου Όχλησης, το Δικαστήριο Όχλησης δεν συνεχίζει τη διαδικασία, αφού δεν μπορεί να υπεισέλθει στην ουσία της διαφοράς και να εκδώσει

απόφαση, αλλά παρέχεται στον δανειστή το δικαίωμα να ζητήσει την επίλυση της διαφοράς από το αρμόδιο τακτικό δικαστήριο. Επομένως η διαδικασία αυτή συνιστάται ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου δεν αναμένεται αμφισβήτηση της απαίτησης από τον οφειλέτη.

Σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν εγείρει ένσταση εντός δυο εβδομάδων από την επίδοση της απόφασης (Mahnbescheid), η οποία επίδοση γίνεται με μέριμνα του Δικαστηρίου, μπορεί ο δανειστής να ζητήσει την έκδοση και την επίδοση τίτλου (Vollstreckungsbescheid). Εφόσον ο οφειλέτης δεν εγείρει νέα ένσταση (Einspruch) εναντίον του τίτλου αυτού εντός δυο εβδομάδων από την επίδοσή του, τότε αυτός καθίσταται εκτελεστός και μπορεί να ξεκινήσει η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Είναι λοιπόν σαφές ότι η Διαδικασία Όχλησης είναι όχι μόνο ταχεία, αλλά και οικονομική.

Η πείρα καταδεικνύει ότι η συνεχής και καλή συνεργασία με τον δικαστικό επιμελητή εξυπηρετεί την ταχύτητα και αποτελεσματικότητα της αναγκαστικής εκτέλεσης. Σκόπιμο είναι μάλιστα να χορηγούνται στον επιμελητή όλες οι συλλεγίσιμες πληροφορίες (π.χ. από τις ανωτέρω υπό Α. αναφερόμενες πηγές) που αφορούν την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Ανάλογα με τις περιστάσεις, ο δανειστής μπορεί να αξιοποιήσει και άλλες

δυνατότητες που παρέχονται από το νόμο, όπως, για παράδειγμα η υποβολή αίτησης πτώχευσης ή θέσης του οφειλέτη σε καθεστώς αφερεγγυότητας (Insolvenzverfahren).

II. Συμπεράσματα

Είναι φυσικό οι συναλλαγές με επιχειρήσεις της αλλοδαπής να επιβάλλουν αυξημένη προσοχή εκ μέρους του Έλληνα επιχειρηματία. Ωστόσο στην περίπτωση της Γερμανίας χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση και συναλλακτική συμπεριφορά του πιθανού αντισυμβαλλόμενου μπορούν να αντληθούν εύκολα, γρήγορα και οικονομικά από τη χώρα μας ήδη στο προσυμβατικό στάδιο. Οι πληροφορίες αυτές διευκολύνουν την επιλογή αξιόπιστου εμπορικού εταίρου και είναι οπωσδήποτε χρήσιμες κατά τη διαπραγμάτευση και κατάρτιση των όρων της σύμβασης. Είναι, επίσης, σκόπιμο κατά την κατάρτιση της σύμβασης, αλλά και στη περίπτωση διαρκών εμπορικών συναλλαγών, να αποδίδεται προσοχή στην συνειδητή επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου και της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων.

G. Verveniotis & Partners
G. VERVENIOTIS & PARTNERS

G. VERVENIOTIS & PARTNERS

LAW OFFICE

9 VALAORITOU STR. • ATHENS 10671 • GREECE

Tel: +30 210 36 11 390

+30 210 36 34 333

Fax: +30 210 36 35 194

WebSite: <http://www.verveniotis.com>

Email: info@verveniotis.com